

ฐานข้อมูลท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร-ตาก

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

เรื่อง พระปิตตา “สี่ทิศ”

รายละเอียด

พระปิดตาสีทึบ กรวดคูดยาง จังหวัดกำแพงเพชร สร้างเมื่อปี พ.ศ.2445-2448 โดยพระครูธรรมวิมล (สมภารกลิ้ง) เจ้าอาวาสวัดคูดยาง สร้างแบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนหนึ่งถวาย รัชกาลที่ 5 ครั้งเมื่อเสด็จประพาสเมืองกำแพงเพชร และอีกส่วนหนึ่งบรรจุพระเจดีย์ยอดปรางค์ เป็นเนื้อดินละเอียดมีคราบราวก มีวานดอกมะขามใกล้เคียงพระกรุทุ่งเศรษฐี รูปทรงกลม หลังอูม มีรูปพระปิดตาสีองค์ (ประจำสีทึบ) พระที่ขึ้นกรุ่นมีมากกว่า 30 พิมพ์ ส่วนใหญ่ใช้พระกรุเก่าทุ่งเศรษฐีกดพิมพ์ เช่น พิมพ์ขุ่มกอ นางแขนอ่อน ลีลาเข่ง ขุ่มยอ เปิดโลกขลุ่ย

แต่พิมพ์สีทึบ เป็นพิมพ์ที่สร้างขึ้นใหม่ จึงเป็นเอกลักษณ์ของกรวดคูดยางโดยแท้ นับถึงปัจจุบันมีอายุกว่า 100 ปี แล้วสามารถใช้แทนพระกรุเก่าทุ่งเศรษฐีได้ พระกรวดคูดยาง ส่วนใหญ่จะเป็นเนื้อดินที่ละเอียดนุ่มหนึบ แนนมีราดำปรากฏทั่วไป ส่วนมากเป็นสีแดงคล้ำ บางองค์มีไขจับ บางส่วนไม่มีราว่านหรือมีแต่เพียงบางๆ มีไขจางๆ บางองค์ที่มีคราบราหนาๆ ก็จะเทียบกับพระกรุเก่าได้เลย มีความแห้งและเก่า แม้จะดูสดกว่าพระกรุเก่าก็ตามที่พร้อมทั้งมีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง ในส่วนที่เกี่ยวกับแบบพิมพ์พระกรวดคูดยางที่สร้างโดยพระครูธรรมวิมล (กลิ้ง) นั้นมีทั้งพิมพ์ที่ทำขึ้นเองและถอดพิมพ์มาจากพระอื่นๆ ส่วนใหญ่จะตั้งไม่ลึกและไม่คมชัดเท่าที่ควร ถึงกระนั้นก็มีหลายพิมพ์ที่ยังคงความงามอยู่ไม่น้อย สำหรับพระที่สร้างพิมพ์ขึ้นเองมีพระปิดตาสีทึบ ด้านหน้าจะมียันต์ 5 ตัว คือ ตรงกลาง 1 ตัว ช่องว่างระหว่างองค์พระทั้ง 4 ทิศอีก 4 ตัว ซึ่งยันต์ทั้ง 5 ตัวนี้ เป็นยันต์เดียวกันกับพระของพระพุทธรูปปิลันธน์ เช่น พิมพ์ขุ่มประดู เป็นต้น ด้านหลังตรงกลางทำเป็นรูปกลมลึกเข้าไปในเนื้อและก้นรูปมียันต์ 1 ตัว แต่พบพระปิดตาสีทึบบางองค์ไม่มียันต์ด้านหลัง อาจเกิดจากการหลงลืมในการกดพิมพ์ หรือพระบางเกินไปกดพิมพ์ลึกเป็นรูปไม่ได้ นอกจากนี้ยังพบพระอื่นๆ อีก เช่น พระนารายณ์สี่กร(ทรงปืน)เป็นต้น ซึ่งเป็นพิมพ์ที่ทำขึ้นเองเช่นกัน มียันต์ที่ก้นรูปด้านหลัง เช่นเดียวกับพระปิดตาสีทึบอยู่บ้าง แต่ก็หาได้ยากมาก พระที่ถอดพิมพ์จากพระพิมพ์เก่านี้ ส่วนใหญ่จะเป็นพระของกำแพงเพชร แต่มีจำนวนหนึ่งที่เป็นพิมพ์ของพระจังหวัดอื่นๆ เช่น พระสมเด็จจปรกโพธิ์ พระพุทธรูปปรกโพธิ์ พระพุทธรูปปิลันธน์ พระกริ่งคลองตะเคียน และพระพลายเดี่ยว ส่วนพระคงกับพระรอดไม่ได้พิมพ์มาแต่ลัทธิแบบเดิมได้ใกล้เคียงจึงอนุโลมไว้ในกลุ่มนี้

สรุปพระกรวดคูดยาง มีมากกว่า 40 พิมพ์ แต่มีผู้พบเห็นคือพระปิดตาสีทึบขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ พระขุ่มกอ ขนมนเปี้ยะ พระขุ่มยอ พระขุนไกร พระคง พระ ร่วงนั่งฐานสำเภา พระนางกำแพงมีขุ่ม พระนางกำแพงหัวเรือ เมล็ด พระกริ่งคลองตะเคียน พระอุทอง พระชินราชใบเสมา พระยอดขุนพล พระขุ่มยอไม่ตัดปีก (ฝากกรู) พระลีลาเม็ดขนุนขนาดเล็กและใหญ่ พระสมเด็จจปรก 3 ชั้น พระขุ่มระฆัง พระพลายเดี่ยว พระอุทองขุ่มเรือนแก้ว พระนารายณ์สี่กร (ทรงปืน) พระสุพรรณหลังผาน (หลังเรียบ) พระรอด พระนาคร (3-4 พิมพ์) พระเปิดโลกเม็ดทองกลาง พระลีลาใหญ่ (3-4 พิมพ์) พระเชตุพน พระขุ่มกอเล็ก และพระขุ่มกอใหญ่ (ขนาดพิมพ์กลางของเดิม) พระเปิดโลกเม็ดทองกลาง และพิมพ์อื่นๆ พุทธคุณ ด้านเมตตามหานิยม โชคลาภ แคล้วคลาด คงกระพัน

ฐานข้อมูลท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร-ตาก

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

คำสำคัญ : พระปิดตา พระปิดตาสีทึบ

ที่มา : เพจรักรักษ์กำแพง By Mickysun. (2561).

<https://www.facebook.com/groups/254314207990910/>

รวบรวมและจัดทำข้อมูล : กาญจนา จันทร์สิงห์

วันที่ : 2020-01-17

https://arit.kpru.ac.th/ap2/local/?nu=pages&page_id=1272&code_db=610005&code_type=01

The Office Of Academic Resource Information And Technology